

Bible Commentaries They Didn't Teach me in Yeshivah: Shadal

Marty Lockshin

Torah in Motion, 2020

שמואל דוד לוצאטו

1800-1865

Difficult Life: Mother died when he was 14. He tried to learn watchmaking and making spaghetti to help make a living for the family.

His wife died she was young. Two children of his died in their youth.

Started writing poetry in Hebrew and Italian when he was eight. Went through Sha"ts twice before age eighteen.

Taught at modern Orthodox rabbinical Seminary in Padua most of his adult life. But was he Orthodox according to today's standards?

שמואל דוד לוצאטו

Religious Enlightenment.

Wrote 13 books in Italian; 20 in Hebrew.

Grammar, poetry, liturgy.

Anti-Reform.

Anti Documentary Hypothesis.

Anti-kabbalah.

Taamei ha-mikra.

Voluminous correspondent.

Torah commentary in Hebrew published posthumously.

Shadal's ditty on Hirsch

מה היה לו, לבעל 'אגרות צפון'?
הנהפך להיות גייגער או האלדהיים,
כי יכתוב לשד"ל בלשון הצפון
ולא בשפת יהודה וירושלים?

Commentary on the beginning of parashat Noach

והנה בכול ספור נח מצאנו שמות אלהות
והויה מעורבים יחד באופן שיפלו ולא
יקומו דברי האומרים כי משה מגילות
מגילות קדמוניות מצא, והפרשיות אשר
בהן שם אלהות נכתבו בדור אחד וע"י
אנשים מיוחדים, ואשר בהן שם הויה
נכתבו בדור אחר וע"י אנשים אחרים . .
וכבר נתחבטו בחקירות כאלה החוקרים
האחרונים, והעלו חרס בידם.

Throughout the Noah story we find the divine names YHVH and Elohim mixed up in such a way that totally disproves the claim of those who say that Moses found various ancient "scrolls" [and combined them into one document] and that the sections using the name Elohim were written in one generation by specific people and the ones using the name YHVH by others in a different generation. . . Contemporary scholars have expended much energy on these studies and have come up with nothing.

Documentary Hypothesis on Genesis 7-8

- ²³ All existence on earth was blotted out—man, cattle, creeping things, and birds of the sky; they were blotted out from the earth. Only Noah was left, and those with him in the ark. ²⁴ And when the waters had swelled on the earth one hundred and fifty days, ¹ God remembered Noah and all the beasts and all the cattle that were with him in the ark, and God caused a wind to blow across the earth, and the waters subsided. ² The fountains of the deep and the floodgates of the sky were stopped up, and the rain from the sky was held back; ³ the waters then receded steadily from the earth. At the end of one hundred and fifty days the waters diminished, ⁴ so that in the seventh month, on the seventeenth day of the month, the ark came to rest on the mountains of Ararat. ⁵ The waters went on diminishing until the tenth month; in the tenth month, on the first of the month, the tops of the mountains became visible. ⁶ At the end of forty days, Noah opened the window of the ark that he had made ⁷ and sent out the raven; it went to and fro until the waters had dried up from the earth. ⁸ Then he sent out the dove to see whether the waters had decreased from the surface of the ground.

Commentary on Gen 8:21

וירח ה' את ריח הניחוח

The Lord smelled the pleasing odour

הניחוח – משרש נוח מענין והניחותי חמתי
בך וסרה קנאתי ממך (יחזקאל ט"ז:מ"ב)
קרבת העשוי לשכך חמת האל (Coccejus).

והנה המליצה הזאת הדבר ידוע שאינה אלא
על דרך דברה תורה כלשון בני אדם לפי
מצב בינת אנשי הדור שהנביא עומד בו;

“The Lord smelled the pleasing (הניחוח) odour”: נ-ו-ח comes from the root נ-ו-ח, as in the phrase (Ezek. 16:42), “When I have satisfied (והניחותי) My fury upon you and My rage has departed from you [then I will be tranquil; I will be angry no more].” In other words, a sacrifice that calms God’s anger. (Coccejus [a Dutch theologian, 1603-1669]).

A phrase of this nature has to be understood according to the principle, “the Torah speaks in the language of human beings,” in other words according to the level of human understanding in the generation when the prophet lived.

Commentary on Gen 8:21 (cont.)

וכאן ראוי להתבונן כי שמואל הנביא אמר לשאול {שמואל א ט"ו:כ"ב} החפץ לה' בעולות וזבחים כשמוע בקול ה' הנה שמוע מזבח טוב, ומשם ואילך מצאנו הידיעה הזאת מפורסמת בישראל, דוד אמר {תהלים נ"א:י"ח} כי לא תחפוץ זבה וגו' אם ארעב לא אמר לך {תהלים נ"י:ב}, עולה וחסאה לא שאלת {תהלים מ"ז}. וכל הנביאים אשר בימי המלכים כלם הרחיבו פה על זה:

Consider: Samuel the prophet said to Saul (I Sam. 15:22), "Does the Lord delight in burnt offerings and sacrifices as much as in obedience to the Lord's command? Surely, obedience is better than sacrifice." From that time onwards, we find that this understanding was widespread among the Israelites. For example, King David said (Ps. 51:18), "You do not want me to bring sacrifices; You [God] do not desire burnt offerings" and (Ps. 50:12), "Were I [God] hungry, I would not tell you" and (Ps. 40:7), "You do not ask for burnt offering and sin offering." All the prophets in the days of the kings promulgated this idea.

Commentary on Gen 8:21 (cont.)

מעתה הנה הדבר ברור כשמש כי לא
יתכן שיהיה ס' התורה נכתב בימי
המלכים, או משמואל ולמטה, כי
התורה דברה כלשון בני אדם אשר
שכלם עומד במצב שפל מאוד ממצב
ישראל בימי המלכים.

Accordingly, it is as clear as day that the Pentateuch could not have been written in the days of the kings, or any time after the days of Samuel. For the Torah spoke in the idiom of people whose minds were at a much lower level than the minds of the Israelites in the days of the kings.

Shadal emends vocalization

שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאֱדֹן ה' אֱ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל

Three times in the year shall all your males appear before the LORD God, the God of Israel.

שד"ל שמות ל"ד. [כג] יִרְאֶה כל זכורך: הנכון יִרְאֶה בקל.

וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וְאַשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בְּרוּךְ כְּבוֹד
יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב)

NJPS translation text: Then a spirit carried me away, and behind me I heard a great roaring sound: “Blessed is the Presence of the LORD, in His place,”

NJPS translation footnote: Then a spirit carried me away, and behind me I heard a great roaring sound as the Presence of the LORD rose from where it stood.

Shadal's emendation of Ezekiel 3:12

קול רעש גדול ברוך כבוד ה' ממקומו – קול רעש אינו מתיישב על קול של דבור, אלא על קול כנפי החיות בלכתן. וכן הנביא חוזר ומפרש **וְקוֹל כְּנָפֵי הַחַיּוֹת מְשִׁיקוֹת** [אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ וְקוֹל הָאוֹפְנִים לְעַמְתָּם] **וְקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל**. הרי מפורש כי קול הרעש הגדול הוא קול הכנפים, לא קול של דבור. . . .

ומלת **ממקומו** לפי נסחת **ברוך כבוד ה' ממקומו** היא קשה וסתומה מאד, לא מצאנו דוגמתה. ורד"ק פירש: יתוסף כבוד ה' כשסר ממקומו, כלומר בהתרחקו מבית המקדש. ודון יצחק פירש: ברוך ומהולל תמיד יהיה כבוד ה' אף על פי שסר ממקומו, הוא בית המקדש. וכמה דחוקים ורחוקים הפירושים האלה!

לפיכך נראה לי ברור כי טעם המליצה הזאת כטעם וַיֵּרָם כְּבוֹד ה' מֵעַל הַכְּרוֹב (י"ד') וַיֵּרָמוּ הַכְּרוֹבִים (שם ט"ו) בְּעַמְדָם יַעֲמְדוּ וּבְרוּמָם יֵרָמוּ (שם י"ז) וזה מפני שהכ"ף והמ"ם קרובות מאד במכתב שומרני שהוא העברי הקדמון אשר בו כתבו הנביאים את ספריהם.

Samaritan (Paleo-Hebrew) alphabet

ĩt	zēn	bâ	ĩy	dā'lāt	gā'mān	bīt	ā'lāf
n	z	v	h	d	g	b	'
[ʔ/ʕ]	[z]	[b/w]	[ʔ]	[d]	[g]	[b]	[ʔ]
ĩn	sin'gāt	nūn	mīm	lā'bāt	kâf	yūt	ʕīt
y	s	n	m	l	k	y	ʕ
[ʔ/ʕ]	[s]	[n]	[m]	[l]	[k]	[j]	[tʕ]
		tāf	šān	rīš	qūf	šâ'dīy	fi
		t	š	r	q	š/š	f/p
		[t]	[ʃ]	[r]	[q/ʔ]	[sʕ]	[f/b]

Shadal's innovative understanding of **נעשה** וּנְשַׁמַּע

שמות כד ז: וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

• שד"ל: נעשה: מצוות עשה. ונשמע: מצוות לא תעשה, שאין בהן עשייה, אלא לשמוע בקול ה'.

All that the LORD has spoken we will do and we will hear.

Or

All that the LORD has spoken we will do and we will obey.

Is פרו ורבו a mitzvah?

שד"ל (מהדורת בשיא): ברכה היא
כדברי הראב"ע וכן למטה [בנח]. וגם
רז"ל לא מנו אותו בכלל מצוות בני
נח, א"כ על כרחנו נודה לראב"ע
שהסמיכה על הפסוק לזכר
ואסמכתא בעלמא.

Shadal: As ibn Ezra wrote, this is a blessing, and not a commandment, both in Gen 1 and in Gen 9. Notice that the rabbis did not consider being fruitful and multiplying as one of the Noahide commandments. So whether we like it or not, we have to admit that ibn Ezra is correct that the rabbis attached the mitzvah of procreating to this verse simply as an *asmakhta*, a mnemonic device.

Is פרו ורבו a *mitzvah*? (cont.)

ואע"פ שאינה מצווה מפורשת הנה ידענו
כי כן הוא רצון היוצר שיתקיימו המינים .
. .

ולא הוצרכו הנביאים לדבר על זה כי
בימיהם הכל היו תאבים להרבות זרע.

ומכל מקום יפה עשו רז"ל שמנו פרו ורבו
בכלל המצות, כי ודאי רצון האל הוא
שהמין האנושי יפריה וירבה.

Even if it not an explicit *mitzvah*, we
know that it is God's desire that the
species should continue.

. . . The prophets did not have to
speak of this, since in their days
everybody wanted to have many
children.

Nevertheless, the classical rabbis
wisely chose to count procreation as
one of the *mitzvot*, for certainly it is
God's will that humans procreate.

Is פרו ורבו a mitzvah? (cont.)

ובפרט אחר החרבן כשנתמעטה
האומה, הוצרכו לעשות חזוק למצוה
זו,

וברוך שבחר בהם ובמשנתם,
שאלמלא אזהרותם ותקנותם היתה
האומה אובדת מן העולם, כמו שאבדו
ונשכחו כמה גוים גדולים ועצומים.

Particularly when our nation
shrank in size after the destruction
[of the second Temple] the rabbis
had to strengthen this *mitzvah*.

Blessed be He who chose them
[the classical rabbis] and their
teachings. Were it not for their
prohibitions and decrees our
nation would have disappeared
off the face of the earth, as so
many large and powerful nations
disappeared.